

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERTSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

Hatalom és közigazgatás.

Makó, szept. 17.

A kormányparti sajtóban sűrű egymásutánban jelenik meg mostanában híradsáról, hogy a belügyminiszteriumban már készül a közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslat, melyet Khuen-Héderváry gróf mint belügyminiszter nem-sokára az országgyűlés elé is terjeszt.

Ez a sűrű híradsár — úgy látszik — arra való akar lenni, hogy a közvélemény hangulatát kikémléjék ebben a rendkívüli fontos kérdésben. Akarja-e a nemzet az állami közigazgatást avagy éppen ellenzője annak?

Ehhez a kémlelési módhoz sietnek aztán bizonyító cikkeket is elhelyezni a kormány terveinek támogatói egyes lapjaikban arra nézve, hogy a mai türethetetlen közigazgatási rendszernek egyedüli orvossága az államosítás lesz. Különösen felhozzák mostanában a kormány egyes főispánjai köré fonódó eles botrányokat. Természetesen szerintük ezekben a botrányokban minden őszinte, igaz s ellenzéki szó a mai közigazgatás csődbejutását jelenti s csupán a főispán urak olyan ártatlanok és jóhiszeműek, mint a ma született bárány.

Rettenetes is az, hogy akadnak vármegyék még ma is, a hol mernek őszintén, egyenesen és becsületesen gondolkozni és ekként cselekedni is. És mernek — igazuk tudatában — a főispáni hatalom, vagy egyes főispánok ellen beszélni és tenni. Nem képesek egyes vármegyékben megérteni, hogy ha már főispán valaki, az már ennél fogva csalhatatlanabb a római pápánál.

Szóval azt mondják, szük-

ség van a közigazgatás államosítására.

A 67-es kormányoknak régi vágya és akarata már, hogy közigazgatásunkat államosítsák. 1891-ig is úgy tettek azonban s úgy tett még a mindenható Tisza Kálmán kormánya is, mint most Khuen-Héderváryék. Egyre hangoztatták, hogy szükség van az államosításra, hirdették is folyton, hogy külszöbön van az erről szóló törvényjavaslat benyújtása. Azonban mindig kemény diónak tartották e kérdést, egyik kormány se mert belevágni, egyik sem akart a kérdésel — bukni.

A kevésbbé ravasz, de annál ügyetlenebb Szapáry Gyula gróf miniszterelnöknek kellett jönnie, a mikor aztán ezt be is ugratták abba, hogy 1891-ben csakugyan beterveztette a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslat.

A törvényjavaslatból azonban — úgy a mint akarták — nem lehetett törvény. Az akkori ellenzék megakadályozta. Csupán két szakaszt tárgyalhattak le, a melyből mégis törvény lett. Az első szakasz elvben kimondja a vármegyei közigazgatás államosítását, a második szakasz meg utasítja a belügyminisztert, hogy az első szakaszban kimondott elvnek megfelelőleg terjesszen elő törvényjavaslatokat.

A „lex Szapáriana“ — így nevezték ezt a csecsemő törvényt — gyenge parancsa azonban írott malaszt lett. Szapáry is látta, az utána következett kormány férfiak is jól látták, hogy a nemzet a vármegyei önkormányzat fenntartásában az ország alkotmányának a biztosítékát látja s nem hajlandó azt feláldozni egyik kormány kedvéért se.

A közigazgatás államosításának az eszméje teljesen el is tűnt a fórumról, sőt az ellenáramlat annyira győzedelmeskedett, hogy az 1907. évi törvényhozás 53 sor-szám alatt hozott egy szintén csak két szakaszból álló törvénycikket, melynek első szakasza csupán ennyiből áll: „A vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló 1891: XXXIII. törvény cikk hatályon kívül helyeztetik.“ A második szakasz meg azonnal életbe is léptette a törvényt.

Az 1891-iki törvényt obstrukción keresztül óriási erőfeszítéssel tudta keresztül vinni a Szapáry-kormány, míg az ezt eltörő 1907-iki törvényt egy hangulag hozta meg az országgyűlés, mely — úgy kell lenni, hogy — a nemzet akaratát emelte érvényre.

Most Khuen-Héderváryék a „lex Szapáriánát“ akarják újra életre kelteni, sőt azt teljesen kiegészíteni az ott elrendelt törvényekkel együtt.

Szapárynak se volt 1891-ben nagyobb ellenzéke, mint a mostani kormánynak. Sőt akkor gyengébb volt az az ellenzék, mint ha most a mai kormány ellenesei talpra állanak. Mégse sikerült a Szapáry szándéka.

A mióta az államosítást a nemzetre akarják erőszakolni, sok erősebb államférfiu állott a kormány rudjánál, mint Khuen-Héderváry. Azoknak se sikerült az államosítás, nem sikerülhet hát Khuen-Hédervárynak se.

Az államosítást illetőleg nem megyünk most részletes vitatásba, hogy mennyire nem szükséges ez az államosítás. Néhány szóval most csak arra akarunk rámutatni, hogy ez az államosítás a nemzetre mennyire — veszedelmes lenne.

Dehogy is kellett a 67-es kormánynak s dehogy is kell Khuen-Hédervárynak is az állami közigazgatás magáért a — közigazgatásért.

Nem az önkormányzati közigazgatás a baj egyes kormányoknak, hanem csupán csak az, hogy az önkormányzattal nem rendelkezhetnek olyan önkényűleg, mint az államosított, központilag rángatott közigazgatással.

Az államosításban nem a közigazgatás, hanem ezáltal egyedül a kormány hatalmi kérdéséről van szó.

Nem központosított közigazgatás, hanem központosított hatalom kell nekik, a melylyel aztán kényre-kedvre úgy bánhassanak az egész nemzettel, a mint épp akarják.

Egyes vármegyékben, mint éppen nálunk is, a vármegyei közigazgatás ma is készséges s vakon követő szolgálja a mindenkor i kormánynak, melynek érdekét mindig fölébe helyezi a közönség igaz érdekének. Elképzelhető, mi lenne még akkor, ha a közigazgatás tisztviselői a kormány tisztviselői lennének! A kormány érdekében ma is sokszor éreztetni hatalmát a vármegye a közönséggel szemben. Az államosítás esetén egyenesen a központi absolut hatalom rideg, lelketlen szervévé lenne ez az egész közigazgatás.

A közönségnek nem lenne többé hatóságaival szemben semmi szava, még gondolata se. Csak éppen kötelessége. Éppen csak az, hogy szállítsa be pontosan adóit és vonultassa be ujoncait. A többi elvégzi a közigazgatás. A közönség nélkül s a közönség ellen.

Nem azt mondjuk ezekben, hogy akkor aztán nem

Ajálja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan, a modern kor igényeinek megfelelően berendezett üzletét o

BIRÓ JÁNOS férfi szobó **Makó**

Dessewffy tér 4. szám alatt. Tökegy féle-ház.

Fővárosi elsőrangú cégeknél több éven át mint szabász működtem, mely elég garanciát nyújt arra, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítek.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Mindennemű öltönyök a legújabb divat szerint, izléses kivitelben, legjutányosabb o—o o—o árban készíttetnek. o—o o—o

Elsőrendű munkások felvételnek.

Nagy választék hazai és külföldi szövetekben.

is akadátna önértés, önálló és független gondolkozásu tisztviselő a vármegyei közigazgatásban. A mint most is kerül, akkor is kerülne. De míg most szabadon követheti ez a tisztviselő jóérzését és gondolkozását, államosítás esetén csakis azt teheti, mit a mindenkor kormányhatalom hajlandó eltűrni. Mert a kormánya tisztviselők urának s parancsolójának érezné magát, a tisztviselő meg a kormány engedelmeskedni köteles szolgálaként volna köteles viselkednie. — Mert különben akkor dobná ki hivatalából a mindenható kormány, a mikor akarja. S a magyar kormányoknak mindig meg van a természetrajzában, hogy ellenvéleményt, önálló szabadgondolkozást nem akarnak tűrni. Khuen-Héderváryéknál ez hatványozva van meg: ezért kellene nekik olyan nagyon a közigazgatás államosítása. Terhükre van, hogy van vármegye és vannak még olyan vármegyei tisztviselők, a kik szabadon, őszintén s önállóan gondolkozhatnak és cselekedhetnek.

kp.

Választójogi gyűlés.

Megindultak az előkészületek.

Makó, szept. 17.

Az országban a sötét reakcióval, a haladás ellenségeivel szemben felvették a küzdelmet a fejlődés, a haladás barátai. Ehhez a legelső lépés, melynek égető szükségességet tartalmaz szociológiai és statisztikai iratokban, tudományos értekezésekben kétséget kizárólag beigazolták, az általános, egyenlő, titkos választójogi életbeléptetése.

A proletárság, a szociáldemokrata párt évek óta küzd ezért, de eddigi harcai meddők voltak eredmény tekintetében, mert a polgárság jelentékenyebb része tartózkodó álláspontot foglalt el, azért is, mert ennek a vívmánynak az ellenségei taktikai okokból azt a képtelenséget hitették el ezzel a kérdéssel behatóbban nem foglalkozókkal, hogy a választójognak a legelső lépés mederbe való kiterjesztése nemzeti szempontból káros.

Ez azonban nyilvánvaló valótlanosság s nem egyéb cifra köntösnél, melyet rosszul mimelt hazafiságból magokra akasztottak azok, akik a mostani tarthatatlan társadalmi, gazdasági és kulturális rendben hűvei, meggyőződésből kevésbé, mint inkább önös érdekeik biztosítására.

Az intelligenciának tartalmasabb, tudományosan képzett, a modern fejlődést óhajtó része, fentartás nélkül az általános, egyenlő titkos választójogi hívének szegődött s ma már a választójogi liga országos propagandát csinál ennek az égetően fontos kérdésnek.

Hatalmas népgyűlések határozatai kívánják ennek az intézménynek a megvalósítását.

Ebből a mozgalomból a város lakosságának is ki kell vennie a maga részét. Még pedig impozánsan. Legyen ez a népgyűlés egyik határjele a haladásnak, a társadalmi fejlődésnek. Lássá ország-világ, hogy e város népe megérti a korszellemet, haladni és fejlődni akar. Lássá az ország-világ, hogy e város népe politikailag érett, bármit ríkoltozzon is erről a feketék maradi serege.

A választójogi nagygyűlést e hónap végén vagy a jövő hónap legelején fogjuk megtartani. A függetlenségi párt vezérén, városunk képviselőjén, Justh Gyulán kívül részt fog venni báró Bánffy Dezső és a választójogi liga több nagynevű vezető férfiai.

A nagygyűlés idejének, helyének és módjának megbeszélése és a szükséges előkészületek fölött leendő tanácskozás végett, Nagy Károly, a függetlenségi párt elnöke holnap, vasárnap délután 3 órára érkekezletet hívott egybe a függetlenségi III. kerületi körhelyiségbe, még pedig politikai pártállásra való tekintet nélkül megjelenhet mindenki, a ki választójognak híve.

Nagy Gyógyszertár „Meváltóhoz.” Aradi-utca.

Főtérhez közel.) Telefonszám 9.

NAPI HIREK.

— **Istentiszteletek a reformátusoknál.** A református templomokban az istentiszteleteket holnap a következő sorrendben tartják: az ó-templomban délelőtt 9 és délután 2 órakor prédikál Nagy Károly lelkes, az új-templomban ugyanazon időkből *Beveczky* László lelkes.

— **Tanácsülés.** Makó város tanácsa ma délelőtt *Galambos* Ignác dr. polgármester elnöklete alatt ülést tartott és képviselőtestület határozata értelmében *Pákh* Kálmán gazdasági szaktanácsos elnöklete alatt *Kolossy* Jenő városi főmérnököt és *Nagy* Antal városi tanácsost küldötte ki a kaszaperi puszta építendő magtár munkálatának átadására.

— **Pénztár vizsgálat.** *Galambos* Ignác dr. polgármester ma délelőtt *Hajdu* János városi főszámvevő közbenjöttével megvizsgálta a rendőrkapitányi hivatal pénzkezelését és azt a legnagyobb rendben találta.

— **Állandó választmány ülése.** Makó város állandó választmányja ma délelőtt *Galambos* Ignác dr. polgármester elnöklete alatt ülést tartott és előkészítette a hétfői közgyűlés tárgyait.

— **A város sajtópere.** Makó városának már sokféle pere volt, de a sajtópere még nem. Most van ilyen is. Keletkezett pedig e per abból, hogy *Purjesz* Mór újságíró két évvel ezelőtt erős kritikában részesítette Makó város képviselőtestületét abból az alkalomból, hogy a város nem volt hajlandó gyümölcsfatelepek céljaira pénzért 20 hold területet a vármegyei alispán kérelmére át-

adni az egeresi kaszálóból. Annak idején csaknem minden fővárosi lap foglalkozott ezzel a nagy port felvert ügygel. A játék vége az lett, hogy a város sajtóperet indított *Purjesz* Mór ellen. Már két év óta húzódik ez az ügy. Volt benne igen sok kihallgatás és főtárgyalás is volt benne kitzúve, de el kellett halasztani. A szegedi kir. törvényszék most e hó 22 ikére tűzte ki ebben az ügyben a főtárgyalás határnapját. Az ügyet az esküdtbírótság tárgyalja. A per eldöntése iránt úgy a makói, mint a szegedi jogász körökben, de főleg az újságírók körében érdeklődnek nagyon.

— **Armentesítő-társulati közgyűlés.** A körös-tisza-marosi armentesítő-társulat mindszent-apátfalvai kirendeltsége, amelynek hatáskörébe, birtoka révén, Makó is tartozik, Hódmezővásárhelyen tartja közgyűlését október elején. A közgyűlésre meghívták Makó városát is, melynek egyik tanács-tagja fogja a várost képviselni.

— **Bealkonyodik „Alkotmány”-nak.** Az „Alkotmány” felelős szerkesztője egyik legutóbbi lapjának vezércikkében kénytelen bejelenteni:

1. hogy az A—ny nem kell a magyarországi katolicizmusnak;

2. hogy a magyarországi katolicizmus egyáltalában nem akarja magát azonosítani a néppárttal;

3. hogy az A—ny és a néppárt tulsáai ellen egy új *katholikus napilap* alapítására készülődnek az illetékesek.

Mindhárom pontot a legnagyobb megnyugvással és a jóízű katolicizmus iránti teljes elismeréssel kell fogadni.

Rossz napok járnak hát Klerihália „sajtó”-jára. Hja, a még oly vakbuzgó katolikus inkább jó újságot akar, semmint olyan lapot, melyet *analfabéták írhatnak össze*. Ez — hogy úgy mondjuk — az idő jele.

— **Az állatállomány szaporítása.** A földművelésügyi miniszter leiratot küldött a városi tanácshoz, hogy az állatállomány szaporítása érdekében a gazdasági egyesülettel kapcsolatosan tegyen intézkedéseket. E rendelet különösen a növendék állatok tenyésztésére és a legelők gondozására hívja fel a figyelmet.

— **Elmaradt ellenőrzői szemle.** A népfőlkelés ellenőrzési szemléjét az idén nem tartják meg. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. népfőlkelés időszakijelentkezései a koleraveszélyre való tekintettel a folyó évben nem fognak megtartatni.

— **A száj- és körömfájás ellen.** A rendőrhatalóság felhívja a marhavásárló közönség figyelmét, hogy a száj- és körömfájás elkerülése végett idegenből vásárolt marháikat 8 napon belül ne hajtassák a közös legelőre és akkor is csak orvosi vizsgálat mellett, mert ellenesetben kihágást követnek el.

— **Iskolaszentesítés.** A csókási állami elemi népiskola építése munkálatai annyira előrehaladtak, hogy az igazgatóság e hó 25-re már ki is tűzte a felszentesítési ünnepeket, amikor is délben társasbéd lesz, este pedig táncmulatságot rendez a csókási ifjuság.

— **Hűtlen cseléd.** *Mallinger* Mária ócsanádi leány több helyen

szolgált már Makón, de mindennütt lopott és elvesztette szolgálatát. Legutóbb két ízben is volt lopás miatt büntetve. *Leipniker* Ignácék ezt nem tudták a leányról és megfogadták szobaleánynak. Mária azonban Leipnikeréknél következetes maradt multjához. Csakhamar és gyors egymásutánban tüntek el gazdasszonyának egyes ruhadarabjai. Igaz, hogy ezeket mind megtalálták házkutatás alkalmával *Mallinger* Marinál, így ellene harmadszor is megindult a büntető eljárás lopás büntetése miatt.

— **Visszakisért lelene.** *Barta* Julianna lelene már többször elszökött gondozójától és ma is négy napi csavargás után csípte el a rendőrség, ezért ma vissza kísérték a szegedi gyermekmenhelyre.

— **Ellopott arany gyűrű.** *Bódi* Ferenc szabómester ma délelőtt panaszt emelt a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes az ő távollétében behatolt lakásába és egy darab 14 korona értékű arany gyűrűt lopott el. A rendőrség a tettest nyomozza.

— **Kellemetlen vendég.** *Ondrusz* Pál pitvarosi gazdálkodó már régóta ellenséges viszonyban élt *Veszelszky* Pál ottani tanítóval és többször hangoztatta, hogy a tanítót megboszulja magát. Tegnap aztán *Ondrusz* gazda mélyebben tekintett a pálinkás üveg fenekére és bement *Veszelszky* Pál tanító folyosójára, hol öklével az ajtókat kezdte dingetni. Erre kijött a tanító, kit a felbőszült ember tetteleg akart bántalmazni, de elfutott előle, így csak a sértő kifejezések érték a menekülő tanítót, melyekért a bíróság vonja felelősségre *Ondrusz* gazdát.

— **A temetkezők figyelmébe.** Az állami anyakönyvi hivatal 15 éves fennállása után még mindig akadnak olyan egyének, a kik a törvényt nem ismerik és halottait a nélkül, hogy temetés előtt az anyakönyvi hivatalban anyakönyveztetnék eltemetik. Ebből kifolyólag figyelmeztetnek mindazon egyének, kiknek családjában haláleset fordul elő, hogy a halálesetet temetés előtt az anyakönyvvezetői hivatalban annál is inkább bejelentésük, mert az ellen vétőket a törvény szigorúan megbünteti.

— **Kis szülő tolvaj.** Pap István 12 éves fia ma délelőtt az ingói szőlők között járt és *Gilice* Pál szőlőjéből néhány fűrt ellopott. A tulajdonos azonban tetten érte, de meg nem foghatta, mert a fűrgé lábú gyerek elfutott, ezért feljelentette a rendőrkapitányi hivatalnál.

— **Italozás közben.** Ma este jelentik nekünk Apátfalváról telefonon, hogy *István* Gábor korcsmájába betértek *Tóth* Sándor, *Német* András és *Szatanik* Mihály munkás emberek, hogy heti fáradságos keresményükből a szegény korcsmárosnak is juttassanak valamit. Egyik üveg sör után jött a másik. Az árpalé csakhamar a fejébe szállt a magyaroknak és hangos lett lármájuktól a korcsma. A három ittas ember minden pillanatban kész lett volna a verekedésre, de a korcsmáros vissza tartotta őket. Egyszer azonban a korcsmárosnak kívül valami dolga akadt. Ezalatt bent a részeg emberek összeveszttek, miközben *Német*

András egy sörös üveggel úgy vágta fejbe Tóth Sándort, hogy azt nyomban elborította a vér. Német Andrást a csendőrség vette pártfogásába, így hősködésének megissza a levét.

— **Verekedés.** Apátfalván Benyovszky Istvánt mindenki összeférhetetlen természetű embernek ismeri. Ezt a mai nap folyamán is igazolta Benyovszky. A nyughatatlan véru ember ugyanis valamért Gera Sándor ugyancsak apátfalvi emberrel és azt egy téglá darabbal úgy verte fejbe, hogy elborította a vér. A feldühödött embert a csendőrségnek kellett megfékezni. A brutális ember ellen súlyos testi sértés miatt megindították az eljárást.

— **Szobalányok figyelmébe.** Figyelmezteti a rendőrség a szobalányokat, hogy a szobatorló ruhákat ne rázzák az ablakokon keresztül az utcára, mert azért szigorú büntetésben részesülnek.

— **Lopás.** *Cubarka* János ambrózfalvi lakos ma délelőtt megjelent a csendőrségen és jelentette, hogy az éjjel ismeretlen tettes a lakat lefeszítésével behatolt kamrájába és onnan 8 kilogram zsírt és 3 kilogram tollat lopott el 32 korona értékben. A tettest nyomozza a csendőrség.

— **Anyakönyvi hírek.** *Házasságra jelentkeztek:* Forizs Dezső Dobay Idával, Bernáth Illés Kocsis Katalinnal. *Házasságot kötöttek:* Bartal Ferenc Kurusa Rozáliával. — *Elhaltak:* Alföldi Ágnes Nagy Gy. Mihályné 21 éves, Herceg Sándor 11 éves korában.

Választás akadályokkal.

A tanfelügyelő Apátfalván.

Makó, szept. 17.

Hírül adtuk annak idején, hogy a múlt augusztus hó 23-án tartott ülésében az apátfalvai községi iskolaszék *Sebesztha* Jusztinát tanítónőjéül választotta. Arról is beszámoltunk, hogy a ki- sebbségben maradt pályázó egyik szavazója a választást megfelel- beztven, a közigazgatási bizottság e héten tartott havi ülésében a felebbezés elutasításával a választást megerősítette.

Nagyon rendjén van, hogy mindez így történt. A választási eljárás eredménye ellen semmi kifogásunk nincsen, sőt örülünk, hogy az iskolaszék új tanítónőjé- ben nagyon jó választást csinált.

E körül a választás körül azonban olyan dolgok történtek, melyeket a közérdek szempontjából lehetetlen szó nélkül hagy- nunk. Annál kevésbé, mert a kifogásolható eljárást éppen a meg- nye tanfelügyelője követte el, a kinek pedig tanügyi dolgokban már hivatali kötelessége is a szabályokhoz való szigorú rag- gaszkodást és teljes komolyságot parancsol.

Az apátfalvai tanítónői állás betöltésére *Polyánszky* László tanfelügyelő, mint a közigazgatási bizottság által kiküldött választási elnök 1910. aug. 21-ikére hívta össze a községi iskolaszé- ket. Az iskolaszéki tagok teljes számmal megjelenvén, a tanfelü- gyelő előterjesztette, hogy a hir- detett tanítónői állásra 24-en pá- lyáztak.

Utána mindjárt kijelentette, hogy a pályázók közül ő, mint elnök, *csupán kettőt* jelöl, a kikre *és kizárólag csak ezekre* — a többieknek a kizárásával — kö- teles szavazni az iskolaszék s másra nem szavazhat.

Meg kell itt jegyezni, hogy a tanfelügyelő által első helyen je- lölt egyik tanítónő — ki külön- ben a tanfelügyelői irodában van alkalmazásban — elégséges okle- vellé pályázott, míg az ekként mellőzöttek nagy részének kité- nőt oklevele van.

Az iskolaszék, törvényes igaza tudatában — egyhangulag tiltako- zott a tanfelügyelő eljárása ellen s követelték, hogy valamennyi pályázót bocsássa választás alá.

Zürzavaros vita keredett tan- felügyelő és iskolaszék között, a mely annyira fokozódott, hogy a tanfelügyelő ellen a legvaskosabb és legsértőbb szóbeli inzultusok röpködtek. Egyben megkötötte magát egyhangulag az iskolaszék, hogy inkább, mint hogy a tan- felügyelő jelöljeire szavazzon, egyáltalán tartózkodnak a szava- zástól. A hangulat annyira el- mérgeződött, hogy a tanfelügyelő *már-már személye biztonságát is féltvén, csendőrséget akart küldeni.* Csak mikor az isko- laszéki tagok megnyugtatták, hogy személyének bántódása nem lesz, de jogaiktól magokat elútni nem engedik, zárta be hir- telen mindenféle szavazás és vá- lasztás nélkül az ülést s szó nél- küül távozott.

Az iskolaszéki tagok is elszé- ledtek, gondolván, hogy majd újabb határnap lesz kitézve, ad- dig pedig a tanfelügyelő enged az álláspontjából.

Másnap, 22-én már telefon megkeresés ment a községi jegy- zőhöz azzal, hogy a választást 23-án délelőtt meg akarja tartani a tanfelügyelő, és 23-án össze is jött az iskolaszék s megjelent az ülésen a tanfelügyelő is. Ekkor előterjesztette, hogy neki 21-en igaza volt ugyan, mert a kizáró- lagos je ölés neki jogában áll, azonban mégis engedve az isko- laszék óhajának, az összes pályá- zókat szavazás alá bocsátja.

Ekkor aztán meg is történt a választás. *Sebesztha* Jusztinát meg- választották. Azokra, a kiket az előző ülésen a tanfelügyelő je- lölt, egyetlen szavazat sem esett. Kinos incidensek után végre Apát- falva egy kiváló tanerőt kapott. *De nem a tanfelügyelő jóvoltá- ból, sőt annak ellenére.* A tan- felügyelői tekintély pedig alapo- san megtépázva került ki ebből az iskolai választásból.

Rá kell mutatnunk e sajnála- tos eset kapcsán arra, hogy azért mert így történt, nem az egy- szerű falusi emberekből összeál- lított iskolaszék, hanem egyedül a tanfelügyelő a felelős. Az isko- laszék tagjai csak a jogukat véd- ték a tanfelügyelő ellenében, a kinek se törvény, se rendelet olyan jogokat, a miket gyakorolni akart, nem adott még meg, sőt *ellenkezőleg* a szabály abban a vitában, a mi tanfelügyelő és is- kolaszék közt olyan — mond- hatjuk — botrányosan lefolyt, ki- fejezeten az iskolaszéknek ad igazat.

A községi iskolaszéki utasítás 63 szakaszának 6. pontja világó- san mondja, hogy a tanfelügyelő kijelölési joga nem kizárólagos

és csakis abban áll, hogy a ta- nítónői állásra két *legjobb minő- sítési pályázót ajánlhat.* Tehát csak ajánlhat. Mert e szakasz 8. pontja meg világosan azt mondja ki, hogy az *iskolaszék állapítja meg, hogy kik bocsáttatnak vá- lasztás alá.*

Ezeket a rendelkezéseket a tanfelügyelő az apátfalvai válasz- tásnál az által, hogy nem a leg- jobb minősítési pályázót, hanem ilyenek mellőzésével *elégséges ok- levelű tanítónőt ajánlott* és a je- lölést kizárólag a maga részére követelte. — teljesen figyelmen kívül hagyta.

A tanfelügyelői utasítás 94 sza- kasza pedig szóról-szóra ezt mondja: „A választásnál a ki- küldött tanfelügyelő, mint választási elnök, a választást akké- p vezeti, hogy az *iskolaszéki uta- sításnak a választási eljárásra vonatkozó 63 szakasza pontosan betartsassék.*“

Megjegyezzük még itt, hogy az aug. 21-iki választó ülésnek 23-ikára halasztása is szabály- ellenes volt. Mert az iskolaszéki utasítás 13 szakasza azt írja elő, hogy elhalasztás esetén az *„újabb határidő egy hétnél rövidebb nem lehet.*“

Egyetlen választásnál mennyi szabálytalanság?

Mért is van az, hogy csak a *„parasztól“* követelik meg a tör- vény és szabályok tiszteletben tartását?

—sl.—

Felhívotnak azon bérlők, a kik a Návay Tamás földesúri birtokán az 1910. és 1911. évre hagymater- mény alá kiadandó circa 130 hold földből Kádár Sándor megbízottjuknál egyes részleteket jegyez- tek, hogy a megállapo- dások véglegesítésére az Arad csanádi gazdasági takarékpénztárnál f. évi szeptember hó 25-ig je- lentkezzenek. Ez idő el- teltével Návay Tamás az addig nem jelentkező bérlővel szemben a földbér- lettel nem kötelezi magát.

SZÍNHÁZ.

Elvált asszony. Ma este nyil- tak meg az aréna ajtai, szép kö- zönség előtt. A társulatnak van néhány új erője, a régiak válto- zatlanul jó kedvvel játszottak, de azért az előadás mintha kissé vontatott lett volna. *Turchányi* Olgát ovációval fogadtak. Megma- radt a közönség kedvencének. *Tibor* Lóri koloratur énekesnő gyanánt mutatkozott be. Szin- patiával fogadták. Az előadás ér- tékét még *Balogh* Béla, *Szentéssy* János és *Sziklay* Jenő emelték.

Egy jóforgalmú cserép és téglalegetőtelep közvetlen a vasuti állomás mellett más vállalat miatt

eladó.

000 Értekezni lehet: 000

Dénes Sándor

tulajdonossal Református Ko- 000 vacsházán. 000

Föld eladás.

A mezőhegyesi utféli pusztán 2 hold, a belső nyomáson 2¹/₂ hold, a rákosi ugarban egy fertály ugar föld, a girizde- sen egy vékás ken- **eladó.**

o—o Értekezni lehet o—o

Oláh Jánossal

— Vörös ökör utcán. —

HAZELADÁS.

Báró Erdélyi:(Nagy-Orosz) ut- cai két beltelken épület a görög katolikus temető közelében ki- rályhegyesi utvonallal egybekötött, kövezett ut mentén, igen nagy közlekedési helyen lévő, *Fekete Dániel-féle*, 49 népsorszámu **SAROK HÁZ**, melyben van 4 utcai padolt szoba, bolt és korcsma helyiséggel, 3 konyha. 2 élés kamra, 1 pincze, alsóud- vari lakás 1 szoba és konyhával örök áron **ELADÓ** vagy **KIADÓ.**

— — Értekezhetni: — —
Gerzanicus István és György tulajdonosokkal, Kossuth-utca 14 sz. a. Buza István vendéglőjénél.

Szerkesztő ség: Hajnal-utca 13.
Kiadóhivatal: Kazinczy-utca 3.

Értesítés. Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **Vásárhelyi-u. 23. sz. alatt Nemes Lajos** kovácsmester ur házában egy ujonnan berendezett

kádár üzletet nyitottam.

Elvállalok új hordók, fürdő- és káposztáskádak, tűrés- és vízesedzák ké- szítését minden nagyságban, elsőrendű tölgyfából. — Ugyszintén azok javítását felelősség mellett eszközlöm, jutányos áráért. 000 000 000

Kész munkákat raktaron tartok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Szendrei István kádár-mester.

— Ugyanott egy fiu **TANULÓNAK** felvétetik. —

Önt is érdekli, hogy **Károlyi Mihály** megnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, koci és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormentesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzín, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készíttetésű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

Kiszombori határban a Pogány éri dűlőben **22 hold** föld hosszabb időre **kiadó.**

A bérelni szándékozók október hó 1-ig jelentkezzenek

özv. Szilágyi Pálné

Sihá Rozáliánál
Kiszombor Ladányi u. 109. sz.

Eladó föld.

A békési uti iskola szomszédságában egy fertály tanya föld örök áron szabadkézből

eladó.

Értekezhetni lehet
Gera Istvánnal
Csillagkereszt utca 855. sz.

50 hold here

utolsó használatra jutányosan **kiadó**

Mandi Zsigmondnál Makó.

Ardicsón levő 500 négyszögöl teo-
oó rülettű 6000 daraból álló oó

akáca-iskola

ültetvényemet 2 évi **eladom.**

hasznabérlettel oooo Értekezni lehet: oooo

Baranyi Bálint

bérlővel Ardicsi utca 15. szám.

Eladó szőlőföld

a Szugolyban a Körösi-féle földből 1 drb egy napos és 1 drb másfél napos szőlőföld **eladó**

örök áron szabadkézből

Értekezni lehet a tulajdonossal

Kubala József.

Arany János utca 81 sz. alatt.

Kedvező fizetési feltételek ooooo mellett ooooo

eladom

aradi-utcai ujjonnan épült

2164. számú

házamat.

Értekezhetni lehet

Lenkei Károly

asztalossal, Megyeház-utca

25. szám alatt.

Szabó üzlet megnyitás!

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy Makón, Dessewffy tér 13. szám alatt, a Makói Ujság ujjonnan épült bérházában a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

férfi-szabó divattermet

nyitottam, melyet a legújabb divatu angol és honi gyártmányu, finom szövetekből rendeztem be.

Miután szakképzettségem úgy a főváros, mint több nagyobb városokban sajátítottam el, főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönség legkényesebb igényeit is kielégíthessem és a nagy közönség ne legyen ráutalva, hogy modern ruhaszükségeit na gyobb városokban szerezze be.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel

lfj. Antal József,
uri szabó.

Legújabb, modern divat-szabás!

Pontos és szolid kiszolgálás!

Földeladás.

A rákosi tanyákszéli iskola szomszédságában

5 köblös szántó földem

a rajta levő épületekkel együtt nagy holdan-

ként is örök áron, **ELADÓ.**

szabadkézből

o Értekezni lehet **Patkós Mihály** házánál o

K. Kiss Sándor

— — tulajdonossal Fekete utca. — —

Pontos kiszolgálás!

Női divat áruház megnyitás!

Október hó **Király Lajos**

1-én nyílik meg **női divat áruháza** a „**Korona szálloda**”
átellenében.

Rotter Gyula mellett.

Hol olcsó árban lehet beszerezni a legdivatosabb

női kabátokat. Nagy raktár fehérneműekben:

női ingek, háló kabátok, női nadrágok,

Clot, lüszter, schiffon alsók és kötények,

Csecsemő és intézeti leány kelengyék.

— — **Szőrme gallérok és muffok.** — —

Nagy választék divatos szabású

blúzok és angol ajakból.

Pontos kiszolgálás!

Szabott árak!

Szabott árak!

Nyomatott lfj. Gaál László könyvnyomdájában Makón. 1910.

Földeladás.

Az apátfalvai ugarban levő Iritz-féle csárda közelében szabadkézből örök áron **eladó.**

— Értekezhetni lehet: —

Nacsa Erzsébettel
Páva-utca 8. szám alatt.

Hirdetmény!

Reiner-féle házban egy lakás azonnal, egy lakás pedig november **kiadó.**

1-én olcsón

ooo Értekezni lehet: ooo

Dr. Dózsa Simon

oo ügyvéd irodájában oo

Szőlő eladás.

Dr. Vendel féle szőlőtelepen 200 métermázsza bornak való különféle faju szőlő, métermázsánként 26 koronáért eladó. Előjegyezni lehet Szabó Péter megyeház u. 27. Benkő Antal Kont u. 1 szám vagy Geiringer Károly börkereskedőnél.

Kiadó ház.

A Kálvária és Barcsal-utca sarkain 3 utcai padolt szoba, konyha és élőkamra melléképületekkel együtt folyó évi november hasznabérbe **KIADÓ.**

— — Értekezhetni lehet: — —

Szilágyi Bálint

oo oo tulajdonossal. oo oo

A Rákosi-utfélen egy tagban lévő 12 katasztrális hold ugar földemet

oo örök áron, szabadkézből oo

ELADOM.

ooo Értekezni lehet: ooo

Erdei Ferencz

tulajdonossal Gróf Vay-utca 235. szám alatt.

Hirdetmény!

A Szlovensák-féle házban 2 bolthelyiség és egy lakás olcsón és

azonnal **kiadó.**

ooo Értekezhetni: ooo

Dr. Dózsa Simon

ügyvéd irodájában.